

Til alle borgmestre

Kære borgmester

Sagsnr.
2012-01064

Doknr.
69031

Dato
07-03-2013

I Danmark har vi et velfungerende demokrati med generelt høj valgdeltagelse. Det gælder også for det lokale demokrati, hvor den høje stemmeprocent ved de kommunale valg vidner om stor opbakning fra borgerne. Ved det seneste kommunalvalg i 2009 var stemmeprocenten fortsat høj, men desværre faldende set i forhold til valget i 2005, idet stemmeprocenten faldt med 3,7 procentpoint. Stemmeprocenten faldt således fra 69,5 pct. til 65,8 pct. Særligt bekymrende var det, at unges valgdeltagelse fra 1997 til 2009 er faldet med i alt 8 procentpoint – fra 54 pct. til 46 pct. – og blandt flere nydanske grupper er faldet endnu større.

Det ligger derfor regeringen meget på sinde, at der iværksættes initiativer, som kan være med til at vende udviklingen og sikre høj valgdeltagelse blandt alle grupper i samfundet. Særligt blandt borgere, der er socialt marginaliserede, og unge er der en tendens til lav valgdeltagelse, og fokus bør derfor i særlig grad rettes mod disse grupper, så deres inddragelse i demokratiet kan forbedres. Flere kommuner er allerede i gang med at forberede aktiviteter, som skal fremme valgdeltagelsen ved det kommende valg i november 2013, og jeg vil gerne opfordre alle kommuner til at overveje muligheden for at iværksætte lokale initiativer.

Det er bl.a. vigtigt at synliggøre valget og få flyttet valget ud til borgerne. Den seneste ændring af valglovene¹ tydeliggør, at kommunalbestyrelsen inden for lovgivningens rammer kan træffe beslutning om placering af steder for brevstemmeafgivning andre steder end i borgerservicecentre eller lignende. Ved folketingsvalget i 2011 havde Københavns Kommune for eksempel oprettet et brevstemmeafgivningssted på Københavns Hovedbanegård, hvilket mange vælgere benyttede sig af. Andre kommuner oprettede "mobile brevstemmeafgivningssteder" i deres bogbusser eller foranstaltede brevstemmeafgivning på bibliotekerne.

Jeg vil derfor opfordre kommunerne til at overveje muligheden for at foranstalte brevstemmeafgivning på steder, hvor der er let tilgængelighed for offentligheden, f.eks. på biblioteker og andre steder, hvor mange vælgere naturligt mødes. Særligt i forhold til ønsket om at få højnet de unges valgdeltagelse kunne det være en overvejelse værd, om der skal oprettes et midlertidigt brevstemmeafgivningssted på et eller flere uddannelsessteder i kommunen, hvor de unge færdes, og hvor der er god mulighed for at indrette brevstemmeafgivningen. Det skal understreges, at lovens almindelige krav til brevstemmeafgivning fortsat er gældende. Det gælder f.eks. proceduren for brevstemmeafgivning og krav om opretholdelse af neutralitet med hensyn til de ydre omstændigheder ved valghandlingen. Ministeriet vil på sædvanlig vis udsende en vejledning i god tid inden kommunalvalget, hvori også reglerne for brevstemmeafgivning vil blive beskrevet nærmere.

Det er desuden vigtigt, at vi fremadrettet kan udnytte de erfaringer, vi gør os med de forskellige aktiviteter, som iværksættes rundt om i kommunerne. Københavns Univer-

¹ Lov nr. 1252 af 18. december 2012 om ændring af lov om kommunernes styrelse, regionsloven, lov om valg til Folketinget, lov om valg af danske medlemmer af Europa-Parlamentet og lov om kommunale og regionale valg.

sitet (v. professor Kasper Møller Hansen og adjunkt Yosef Bhatti) gennemfører et forskningsprojekt, der skal afdække, hvilke tiltag der har indflydelse på unges valgdeltagelse ved kommunalvalget i november 2013. Jeg vil derfor opfordre til, at kommunerne tager del i dette forskningsprojekt ved at rette henvendelse til Kasper Møller Hansen og Yosef Bhatti i forbindelse med konkrete initiativer rettet mod at fremme unges valgdeltagelse i de enkelte kommuner på e-mail kmh@ifs.ku.dk / yb@ifs.ku.dk, tlf.: 35 32 33 92. Det er vigtigt, at kommunerne tidligt i processen kontakter forskergruppen, så effekten af de konkrete initiativer kan følges og vurderes, ligesom kommunerne kan få inspiration og hjælp fra forskergruppen til at tilrettelægge initiativerne.

Fra ministeriets side vil der blive iværksat et initiativ, hvor der skrives til udvalgte førstegangsvælgere med opfordring til at stemme. Af hensyn til at kunne måle den effekt, som dette måtte have på de unges valgdeltagelse, vil der ikke blive skrevet til alle førstegangsvælgere. For at kunne koordinere dette initiativ bedst muligt vil jeg derfor opfordre kommunerne til at rette henvendelse til Økonomi- og Indenrigsministeriet, såfremt man i kommunen selv planlægger at skrive direkte til førstegangsvælgere. Oplysning herom bedes sendt til valg@oim.dk.

Forskergruppen fra Københavns Universitet gennemfører desuden en mere generel undersøgelse af valgdeltagelsen, som det også blev gjort ved kommunalvalget i 2009. Jeg håber, kommunerne også vil være interesserede i at deltage i denne undersøgelse. Det eneste, de deltagende kommuner skal bidrage med er - umiddelbart efter valget - at indtaste oplysninger om, hvorvidt de stemmeberettigede borgere har deltaget i valget eller ej på baggrund af valglisterne. Kommuner, der anvender elektroniske valglister for hele eller dele af kommunen, har en fordel. Disse kommuner kan give forskerne adgang til de elektroniske valglister og nøjes med at indtaste oplysninger for de resterende borgere.

For de deltagende kommuner kan det i givet fald medføre, at den tilintetgørelse af valglisterne, som skal gennemføres efter den kommunale og regionale valglovs § 106, stk. 3 (lovbekendtgørelse nr. 127 af 11. februar 2013), ikke som anført skal foretages, så snart klagefristen er udløbet, og eventuelle klager over valget er endeligt afgjort, men skal afvente gennemførelsen af den del af forskningsprojektet, der nødvendiggør adgang til valglisterne. Økonomi og Indenrigsministeriet vil skrive til de deltagende kommuner, så snart forskningsprojektet har afsluttet sin indhentelse af oplysninger fra valglisterne, og valglisterne derfor skal destrueres på vanlig vis.

De 44 kommuner, der også deltog i undersøgelsen af valgdeltagelsen i 2009, får ved at deltage i undersøgelsen mulighed for at undersøge udviklingen i valgdeltagelsen over tid på forskellige grupperinger af alder, køn og uddannelse m.v., mens kommuner, der ikke tidligere har deltaget, får mulighed for at sammenligne valgdeltagelsen i kommunen med valgdeltagelsen i andre kommuner. Alle de deltagende kommuner vil modtage en oversigt over valgdeltagelsen i kommunen ved kommunalvalget 2013 fordelt på køn, alder, uddannelse, herkomst m.v. Det er en forudsætning, at kommunen deltager i denne generelle undersøgelse af valgdeltagelse, for at forskningsgruppen kan hjælpe med at måle effekter af de forskellige tiltag for at styrke valgdeltagelsen i kommunen. De kommuner, som ønsker at deltage i den generelle undersøgelse, bedes kontakte forskningsgruppen direkte på e-mail kmh@ifs.ku.dk og yb@ifs.ku.dk senest 1. maj 2013.

Jeg håber, at din kommune vil være interesseret i at iværksætte initiativer til at øge valgdeltagelsen og vil deltage i forskningsprojektet, da det er vigtigt, at vi får viden om, hvordan vi fremadrettet kan sikre en høj valgdeltagelse og et velfungerende demokrati.

Med venlig hilsen
Margrethe Vestager